

granicy państwowej między Niemiecką Republiką Demokratyczną a Polską Rzeczpospolitą Ludową na Odrze i Nysie Łużyckiej oraz granicy państwowej między Niemiecką Republiką Demokratyczną a Republiką Federalną Niemiec.

Dają one wyraz swemu zdecydowaniu zapewnienia nietykalności granic w oparciu o zobowiązania wynikające z Układu Warszawskiego o przyjaźni, współpracy i pomocy wzajemnej z dnia 14 maja 1955 roku.

Wysokie Umawiające się Strony będą podejmować wszelkie wysiłki w celu stanowczego przeciwdziałania przejawom odwetu, rewizjonizmu i militarizmu jak również próbom naruszania umów międzynarodowych zawartych w celu umocnienia bezpieczeństwa europejskiego.

Artykuł 3

Wysokie Umawiające się Strony będą nadal umacniać ich więzi ideowe i polityczne oraz doskonalić formy ideologicznej i politycznej współpracy.

Beda one konsekwentnie popierać współpracę między organami państwowymi oraz organizacjami politycznymi i społecznymi.

Artykuł 4

Wysokie Umawiające się Strony będą jednoczyć swe wysiłki dla efektywnego wykorzystania materialnych i duchowych potencjałów swych państw i narodów na rzecz budowy ich rozwiniętych społeczeństw socjalistycznych, wnosząc tym samym wkład w umacnianie wspólnoty państw socjalistycznych.

W celu coraz lepszego zaspokajania stale rosnących materialnych i kulturalnych potrzeb obu narodów, beda one planowo rozwijać i pogłębiać w stosunkach dwustronnych oraz w ramach Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej socjalistyczną integrację gospodarczą, w szczególności przez koordynację długofalowych narodowych planów społeczno-gospodarczych, perspektywicznych przedsięwzięć w ważnych dziedzinach gospodarki, nauki i techniki, specjalizację i kooperację produkcji i badań naukowych, współpracę w zakresie ochrony i kształtowania środowiska oraz coraz ściślejsze współdziałanie gospodarek narodowych obu państw.

Artykuł 5

Wysokie Umawiające się Strony będą nadal rozwijać i umacniać współpracę w dziedzinie nauki, kultury, oświaty i szkolnictwa wyższego, literatury i sztuki, prasy, radia i telewizji, filmu, ochrony zdrowia, turystyki, kultury fizycznej i sportu oraz w innych dziedzinach.

Artykuł 6

Wysokie Umawiające się Strony będą popierać rozwój dobroświątecznej współpracy we wszystkich dziedzinach życia społecznego oraz stale rozszerzanie bezpośrednich stosunków między województwami i okręgami, miastami, organizacjami związków zawodowych, zakładami pracy, szkołami wyższymi.

Beda one nadal stwarzać korzystne warunki dla rozwoju bezpośrednich kontaktów między obywatelami obu państw, przywiązując szczególne znaczenie do umacniania przyjaźni między młodzieżą.

Artykuł 7

Wysokie Umawiające się Strony będą maksymalnie przyczyniać się do pogłębiania przyjaźni i dalszego rozwijania braterskich stosunków między państwami wspólnoty socjalistycznej we wszystkich dziedzinach, jak również będą nadal wnosić swój wkład na rzecz umacniania ich jedności i siły, utrwalania i obrony ich historycznych osiągnięć w budowie socjalizmu oraz zapewnienia ich bezpieczeństwa i niezależności.

Artykuł 8

Wysokie Umawiające się Strony będą także w przyszłości konsekwentnie współdziałać na rzecz realizacji zasad pokojowego współistnienia państw o odmiennych ustrojach społecznych, rozszerzania i pogłębiania procesu odprężenia w stosunkach międzynarodowych oraz aktywnie przyczyniać się do ostatecznego wyeliminowania wojny z życia narodów.

Beda one podejmować wszelkie wysiłki w celu obrony i umacniania pokoju i bezpieczeństwa narodów wobec poczynań agresywnych sił imperializmu i na rzecz powszechnego przestrzegania zakazu użycia siły lub groźby jej użycia w stosunkach międzynarodowych, zaprzestania wyścigu zbrojei i doprowadzenia do powszechnego i całkowitego rozbrojenia.

Beda one popierać wysiłki państw wyzwolonych spod kolonialnego ucisku zmierzające do umocnienia ich niepodległości i suwerenności oraz przyczyniać się do ostatecznej likwidacji kolonializmu we wszystkich jego formach i przejawach.

Artykuł 9

Zgodnie z Czterostronnym Porozumieniem z dnia 3 września 1971 roku Wysokie Umawiające się Strony będą utrzymywać i rozwijać swoje powiązania z Berlinem Zachodnim, uwzględniając, że nie jest on częścią składową Republiki Federalnej Niemiec i także nadal nie będzie przez nią rządzony.

Artykuł 10

W przypadku zbrojnej napaści jakiegokolwiek państwa lub jakiegokolwiek grupy państw na jedną z Wysokich Umawiających się Stron, druga Wysoka Umawiająca się Strona będzie traktowała to jako napaść na nią sama i udzieli jej niezwłocznie wszelkiej pomocy, włącznie z wojskową oraz poprze ją wszystkimi stojącymi do swojej dyspozycji środkami w wykonaniu prawa do indywidualnej lub zbiorowej samoobrony, zgodnie z artykułem 51 Karty Narodów Zjednoczonych.

Wysokie Umawiające się Strony będą przy tym działać stosownie do postanowieni Karty Narodów Zjednoczonych i powiadomą niezwłocznie o podjętych krokach Radę Bezpieczeństwa.

Artykuł 11

Wysokie Umawiające się Strony będą nadal wnosić swój wkład do działalności Organizacji Narodów Zjednoczonych, przywiązując szczególne znaczenie do umacniania pokoju i bezpieczeństwa zgodnie z celami i zasadami Karty Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 12

Wysokie Umawiające się Strony będą się wzajemnie informować o ważnych problemach międzynarodowych oraz przeprowadzać konsultacje w celu zapewnienia uzgodnionego działania uwzględniającego interesy obu państw.

Artykuł 13

Układ niniejszy podlega ratyfikacji i wejdzie w życie w dniu wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, która zostanie dokonana w Warszawie.

Artykuł 14

Układ niniejszy zawarty jest na okres dwudziestu pięciu lat. Bedzie on automatycznie przedłużany na kolejne okresy dziesięcioletnie, jeżeli żadna z Wysokich Umawiających się Stron nie wyrazi w drodze notyfikacji, na dwanaście miesięcy przed upływem danego okresu, woli jego wypowiedzenia.

Sporządzono w Berlinie, dnia 28 maja 1977 roku w dwóch egzemplarzach, każdy w językach niemieckim i polskim, przy czym oba teksty mają jednakową moc.

W imieniu Niemieckiej
Republiki Demokratycznej Rzeczypospolitej Ludowej
E. Honecker

W imieniu Polskiej
Republiki Demokratycznej Rzeczypospolitej Ludowej
Gierek